

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 399/2010-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť N. B., B., zastúpenej JUDr. M. M., Advokátska kancelária M. a spol. s r. o., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Co 202/09-327 z 19. novembra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť N. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. februára 2010 doručená sťažnosť N. B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Co 202/09-327 z 19. novembra 2009. Sťažnosť bola doplnená podaním z 29. septembra 2010, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 4. októbra 2010.

2. Sťažovateľka opísala skutkový stav v predmetnom konaní takto: *«Sťažovateľka – N. B. sa ako navrhovateľka návrhom na začatie konania, doručeným Okresnému súdu Bratislava V, domáhala proti odporkyni – I. B. ochrany svojej osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 16.596,96 €. Návrh odôvodňovala tým, že na základe Zmluvy o poskytovaní služieb zo dňa 31.08.2004 vykonávala pre odporkyňu ako poslankyňu Európskeho parlamentu služby asistenta. Zmluva o poskytovaní služieb bola dojednaná na dobu od 01.09.2004 do 01.09.2005. Pred ukončením dohodnutej doby, odporkyňa túto zmluvu písomne vypovedala (navrhovateľke doručená dňa 14.02.2005) na základe čoho sa zmluvný vzťah v zmysle výpovednej lehoty ukončil dňa 31.03.2005. Ako asistentke bol navrhovateľke vydaný akreditačný preukaz, ktorý podľa bodov 2 a 4 Pravidiel o Akreditácii asistentov a ich činnosti v Európskom parlamente a Registri finančných záujmov akreditovaných asistentov poslancov bol vystavený na dobu účinnosti zmluvy uzavretej medzi poslancom a asistentom, t.j. platil počas celej doby trvania zmluvy a oprávňoval majiteľa preukazu voľne sa pohybovať v budovách Európskeho parlamentu. Odporkyňa pred začatím plynutia výpovednej lehoty vyplývajúcej zo zmluvy, dňa 10.02.2005 vypísala a odovzdala administratíve Európskeho parlamentu listinu „Changes to be made to an application for payment of the secretarial assistance allowance (Zmeny, ktoré je potrebné urobiť v žiadosti o pridelenie príspevku na asistentskú výpomoc)“, v ktorej odporkyňa uviedla ukončenie zmluvy s navrhovateľkou ku dňu 15.03.2005 a ukončenie akreditácie ku dňu 10.02.2005. Odporkyňa o tejto skutočnosti navrhovateľku neinformovala a neupozornila na to, že má vrátiť akreditačný preukaz. Následne dňa 18.03.2005 bola navrhovateľka počas obeda pracovníkmi bezpečnostnej služby Európskeho parlamentu pre zrakmi prítomných kolegov ako zločinec násilne vyvedená z priestorov kantíny Európskeho parlamentu, pričom pracovníci bezpečnostnej služby sa odvolávali na oznámenie kancelárie odporkyne o tom, že navrhovateľka sa zdržiava v priestoroch kantíny, aj keď má*

deaktivovaný, neplatný akreditačný preukaz. Tento zavádzajúci postup odporkyne voči navrhovateľke (deaktivácia akreditačného preukazu pred začatím plynutia výpovednej lehoty výpovednej lehoty, neoboznámenie navrhovateľky o deaktivácii akreditačného preukazu, nedodržanie, resp. bezdôvodné skrátenie výpovednej lehoty, oznámenie pracovníkom bezpečnostnej služby o zdržiavaní sa asistenta bez platného akreditačného preukazu), ktorého následkom bolo násilne vyvedenie navrhovateľky z priestorov kantíny Európskeho parlamentu, privodilo poníženie navrhovateľky nielen v očiach osôb prítomných v kantíne, ale aj ďalších, ktoré sa o incidente dozvedeli a týmto bolo hrubo zasiahnuté do osobnostných práv navrhovateľky.

Zároveň počas súdneho konania vedeného prvostupňovým súdom navrhovateľka v zmysle ustanovenia § 95 O. s. p. rozšírila žalobný petit o ochranu osobnosti v súvislosti s článkom publikovaným dňa 15.08.2005 v denníku H., ktorý citoval vyjadrenie odporkyne a to: „..., Odkedy som ju vymenila (jedná sa o navrhovateľku), práca v Bruseli sa zlepšila minimálne o päťdesiat percent. Za 132-tisíc korún mesačne musí asistent odvieť svoju prácu na patričnej úrovni.“, pričom navrhovateľka má za to, že v uvedenej citácii sa jedná o nepravdivý fakt, nakoľko nie je pravdou, resp. nie je ničím podložené tvrdenie odporkyne, žeby navrhovateľka vykonávala činnosť pre odporkyňu o päťdesiat percent menej ako iná (odporkyňou neidentifikovaná osoba) a uvedené tvrdenie odporkyňa nijako nezdôvodnila.

V konaní súd prvého stupňa dospel k záveru, že je treba dať navrhovateľke za pravdu, že násilne vyvedenie navrhovateľky z jedálne Európskeho parlamentu bolo objektívne spôsobilé vyvolať nemajetkovú ujmu na jej osobnostných právach, avšak samotné odňatie akreditačného preukazu, však nie je možné považovať za objektívne spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv navrhovateľky, nakoľko konanie odporkyne nebolo neoprávneným konaním, a to z dôvodu toho že odporkyňa žiadala bezpečnostnú službu o deaktiváciu a odobratie akreditačného preukazu, ale miesto, čas a spôsob, akým má k odobratiu preukazu dôjsť, neurčila ona, preto spôsob akým bezpečnostná služba splnila jej pokyn, nie je možné pripočítať na ťarchu odporkyne.

Taktiež súd prvého stupňa v časti žalobného návrhu týkajúci sa hodnotenia pracovného výkonu navrhovateľky dospel k záveru, že hodnotenie pracovného výkonu navrhovateľky, súd za zásah objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu na

osobnostných právach navrhovateľky, považuje, pričom však nie je možné uplatniť sankcie, uvedené v § 13 OZ, nakoľko navrhovateľka musí preukázať, že zásah bol neoprávnený, odporoval objektívnemu právu a že k nemajetkovej ujme došlo práve v dôsledku tohto protiprávneho zásahu porušovateľa.

Vzhľadom k uvedenému, Okresný súd Bratislava V, pod sp. zn.: 5C/164/2007-289 dňa 27.04.2009 návrh o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16.596,96 € zamietol a zaviazal navrhovateľku zaplatiť odporkyni k rukám advokáta JUDr. M. R. náhradu trov konania 3.485,84 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Voči uvedenému rozsudku podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie, pričom Krajský súd Bratislava ako odvolací súd dňa 19.11.2009, pod sp. zn.: 3Co/202/2009-327 po preskúmaní veci sa stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvého stupňa a rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Odvolací súd má za to, že súd prvého stupňa náležite zistil skutkový stav veci a jeho právny záver je zákonu zodpovedajúci. V odvolaní sa neargumentuje skutočnosťami, ktoré by mali za následok zmenu súdom prvého stupňa zisteného stavu alebo jeho právneho hodnotenia, ani takými, o ktorých by súd prvého stupňa pri rozhodovaní o veci nebol mal vedomosť, alebo ktoré by nebol uvážil. Z konania pred súdom prvého stupňa i odvolacím súdom iný, než napadnutým rozsudkom vyslovený právny záver nevyplýva a v odvolaní uvedené argumenty nie sú spôsobilé privodiť iné právne hodnotenie stavu veci. Je potrebné prisvedčiť odporkyni, že nebola to ona, ktorá by zodpovedala za výkon ochrany v Európskom parlamente a za spôsob jej realizácie, a zároveň uložil navrhovateľke povinnosť zaplatiť odporkyni trovy odvolacieho konania v sume 387,70 eur do rúk právneho zástupcu JUDr. M. R. do 3 dní.»

3. Sťažovateľka považuje napadnutý rozsudok krajského súdu za ústavne nekonformný a v sťažnosti ďalej argumentuje: «Sťažovateľka vytýka odvolaciemu súdu porušenie práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd, ktoré namieta v postupe Krajského súdu Bratislava pri priznaní trov odvolacieho konania právnenému zástupcovi odporkyne, v porušení práva na kontradiktórnosť konania a neodôvodnenosť, arbitrárnosť a neudržateľnosť právneho posúdenia veci s poukazom na obdobné prejednávane veci európskymi súdmi. ...

Konanie, resp, opomenutie odporkyne, ktorého následkom bolo násilné vyvedenie navrhovateľky bezpečnostnou službou Európskeho parlamentu, má preukázateľné znaky neoprávneného zásahu do osobnostných práv navrhovateľky, na ktoré poukázala aj ustálenou európskou judikatúrou v obdobných súdnych konaniach:

Rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn. I. ÚS 15/95:

Na základe čl. 10 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd má každý právo, aby bola zachovaná jeho ľudská dôstojnosť, osobná česť, dobrá povesť a chránené jeho meno. Z povahy daného prípadu vyplýva, že jednanie nemeckých úradov, ktorému bol poškodený v Nemecku vystavovaný predovšetkým v dôsledku opomenutia pracovníkov vysielajúcej organizácie, majú zreteľné znaky poškodenia práv uvedených v čl. 10 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd. Preto nemôžeme mať za to, že postačí iba jednoduché ospravedlnenie, ale určitá, veci primeraná finančná náhrada spôsobenej ujmy sa javí Ústavnému súdu ako právne primeraná, pričom uvedené rozhodnutie sa týka: ...,náhrady nemajetkovej ujmy poškodenému (zamestnancovi) podľa ustanovenia § 13 ObčZ v súvislosti § 11 ObčZ zo strany zamestnávateľa, ktorý nezabezpečil na základe riadne zjednaných pracovných podmienok pracovné povolenie pre výkon práce v SRN. V dôsledku toho bol (zamestnanec) pri kontrole príslušných úradov v SRN tam zadržaný, vypočúvaný, bolo mu zakázané vykonávať prácu a následne bol na základe rozhodnutia úradov SRN vyhostený a bol mu uložený zákaz vstupu na územie SRN po dobu jedného roka. ...

V časti napadnutého rozhodnutia týkajúceho sa nároku navrhovateľky na ospravedlnenie za výrok odporkyne v denníku H. zo dňa 15.08.2005 sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že ide o kritiku, pričom ďalej argumentoval:... „Kritika je súčasťou slobody prejavu. Musí však ísť o kritiku prípustnú alebo oprávnenú. Pri skúmaní primeranosti konkrétneho výroku treba v prvom rade odlíšiť, či ide o skutkové tvrdenia, alebo hodnotiaci úsudok, lebo podmienky kladené na prípustnosť každej z týchto kategórií sa odlišuje. Skutkové tvrdenie sa opiera o fakt, teda objektívne existujúcu realitu.

Hodnotiaci úsudok naopak vyjadruje subjektívny názor svojho autora, ktorý k danému faktu zaujíma určitý postoj tak, že ho hodnotí z hľadiska správnosti a prijateľnosti, a to na základe vlastných (subjektívnych kritérií). Tvrdenia odporkyne v spornom článku splňajú tieto kritériá. Preto aj v tejto časti je rozhodnutie súdu prvého stupňa vecne správne."

Sťažovateľka má za to, že predmetné tvrdenie odporkyne je neodôvodnené a nepodložené, nakoľko sa jedná o nepravdivý fakt, ktorý poukazuje na to, že navrhovateľka vykonávala činnosť pre odporkyňu o päťdesiat percent menej ako iná (odporkyňou neidentifikovaná) osoba), pričom podľa ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva takéto tvrdenia podliehajú tzv. „dôkazu pravdy" a teda dôkazné bremeno v plnom rozsahu zaražuje toho, kto do cti iného týmto nepravdivým faktom zasiahol. A preto rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, nakoľko uvedené vyjadrenie preukázateľne zasiahlo do osobnostných práv navrhovateľky (doposiaľ jej nie je známe z akých jej neznámych dôvodov prvostupňový a ani odvolací súd od odporkyne odôvodniť predmetné vyjadrenie nepožadoval), pričom v rámci uvedeného, poukazuje na právny názor prvostupňového súdu: ... „hodnotenie pracovného výkonu navrhovateľky, vyjadrené v napadnutej časti článku H., súd za zásah objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu na osobnostných právach navrhovateľky, považuje. Spochybnená je kvalita jej práce, neúmerná odmena, ktorú za prácu dostala." ...

Napadnuté rozhodnutie vydal Krajský súd Bratislava bez nariadeného pojednávania v zmysle ustanovenia § 214 ods. 2 O. s. p. pričom po doručení rozhodnutia právnomu zástupcovi navrhovateľky bol právny zástupca konfrontovaný s tým, že v predmetnej veci bolo dňa 08.06.2009 podané právnym zástupcom odporkyne vyjadrenie k odvolaniu, ktoré však zo strany súdu nebolo zaslané právnomu zástupcovi navrhovateľky.

Vzhľadom k uvedenému, že aj keď odvolací súd konal v rámci zákonného postupu (v zmysle ustanovenia § 214 ods. 2 O. s. p.), je nezaslanie písomného vyjadrenia účastníkovi konania (navrhovateľke), znemožnená realizácia jej procesných práv (nemala možnosť zaujať stanovisko k predmetnému vyjadreniu, vyjadriť sa k právnej relevantnosti a pod.), čo bráni zákonnosti konania (fair process), t.j. taký postup súdu, v ktorom je zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, pričom znemožnením

realizácie procesných práv účastníka, v tomto prípade zásady kontradiktórnosti, došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom.

Stotožňujeme sa s tým, že kontradiktórnosť konania nemôže prechádzať do roviny „absolútna“, t.j. konajúci súd nemá za povinnosť zasielať stranám konania každé vyjadrenie strán, avšak pokiaľ súd rozhoduje v zmysle ustanovenia § 214 O. s. p., máme za to, že vyjadrenie jednej zo strán, ktorá obsahuje nové dôkazy, pripomienky alebo uloženie povinnosti je potrebné a účelné takéto vyjadrenie, ktoré môže ovplyvniť rozhodnutie súdu, predložiť druhej strane na vyjadrenie.

Jedným z prvkov spravodlivého procesu v zmysle čl. 6 ods. 1 (Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je jeho kontradiktórny charakter, každá strana musí mať zásadne možnosť nielen predložiť dôkazy a argumenty, ktoré považuje za nutné pre úspech jej požiadaviek, ale zoznámiť sa s každým dokladom a pripomienkou predloženými súdu za účelom ovplyvniť jeho rozhodnutie a vyjadriť sa k nim (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Mantovanelli proti Francúzsku zo dňa 18.03.1997).

Pokiaľ by konajúci súd zaslal navrhovateľke, resp. jej právnenému zástupcovi vyjadrenie právneho zástupcu odporkyne (zo dňa 08.06.2009), mohla by sa navrhovateľka prostredníctvom právneho zástupcu vyjadriť k obsahu podaného vyjadrenia a k nesúladu MS SR č. 655/2004 Z.z.) v súlade s hospodárnosťou a účelovosťou súdneho konania.

Na základe uvedených dôvodov sa sťažovateľka cíti byť poškodená rozhodnutím odvolacieho súdu ako aj konaním, ktoré mu predchádzalo a rozhodnutie Krajského súdu Bratislava považuje za arbitrárny a ústave odporujúci postup, ktorého následkom je porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd, ako aj práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.»

4. Z doplnenia sťažnosti a jej príloh v podstatnom vyplýva, že na základe podnetu sťažovateľky podala Generálny prokurátor Slovenskej republiky proti rozsudku krajského

súdu mimoriadne dovolanie, avšak len v časti, ktorým bola sťažovateľka zaviazaná na náhradu trov odvolacieho konania. Konanie o mimoriadnom dovolaní je vedené na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 3 M Cdo 17/2010. Proti meritórnemu výroku rozsudku krajského súdu mimoriadne dovolanie podané nebolo.

5. Sťažovateľka v doplnení sťažnosti zároveň poukazuje na aktuálnu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), konkrétne na rozhodnutie vo veci H. a iní proti Slovenskej republike z 27. apríla 2010. Sťažovateľka argumentujúc uvedeným rozhodnutím uvádza: „Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúc ako súd dovolací nedoručil na vyjadrenie stanovisko k dovolaniu sťažovateľov, v čom ESLP videl porušenie práva na kontradiktórne súdne konanie. ...

S ohľadom na uvedené skutočnosti máme preto (bez akýchkoľvek pochybností) za to, že odvolací súd porušil právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konania podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, keďže vo veci nie je sporné, že:

a/ odporkyňa sa vyjadrila k odvolaniu sťažovateľky s cieľom ovplyvniť rozhodnutie Najvyššieho súdu SR (v uvedenom podaní bola predostretá právna argumentácie ako aj záverečný odvolací návrh); nie je významné to, či sa jednalo o nové alebo nie nové argumenty,

b/ v podanom vyjadrení protistrany bola uvedená aj nová námietka (podpis na odvolaní advokátskym koncipientom), ku ktorej sa sťažovateľka vôbec nemohla vyjadriť, čo konštatoval aj prokurátor Generálnej prokuratúry SR; a je bezvýznamné, či súd túto námietku akceptoval alebo nie, keďže takýmto postupom sa upiera účastníkovi právo reagovať na nové argumenty a zjavne sa tým porušujú práva účastníka, čo samozrejme zakladá nedôveru k justícii,

c/ odvolací súd (ani odporkyňa) nezaslal toto vyjadrenie sťažovateľke na vedomie, aby táto mohla pred vydaním rozhodnutia na toto rozhodnutie primeraným spôsobom reagovať (o existencii tohto stanoviska sťažovateľka nemala žiadnu vedomosť a takýto postup súdu viedol k zjavnej nezákonnosti jeho výroku o náhrade trov odvolacieho konania, keďže

právny zástupca odporkyne si uplatnil náhradu trov konania v nesprávnej výške a sťažovateľka nemohla (okrem iných vecí) reagovať na túto okolnosť)

d/ k uvedenému postupu došlo v odvolacom konaní, ktoré iniciovala sťažovateľka, pričom na podanie tohto odvolania bola sťažovateľa oprávnená, a teda odvolanie v danej veci bolo prípustné.“

6. V petite sťažnosti sťažovateľka žiadala vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených základných práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu s tým, aby bol napadnutý rozsudok krajského súdu zrušený a vec bola vrátená na nové konanie a rozhodnutie. Sťažovateľka zároveň žiada priznanie náhrady trov konania.

II.

7. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd

každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

12. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje. Podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

1. K výroku rozsudku krajského soudu v merite věci

13. Sřařovatelřka vidí poruřenie svojich základnřch prřv v niekoľřkých aspektoch. Krajskřmu soudu vytřka ustavne nekonformnř aplikřci relevantnřch prřvnřch predpisov a neudrřateľnř prřvne posřdzenie meritu veci, ktoré majř za nřsledok arbitrřrne rozhodnutie. Zřroveň podřřa nřzoru sřařovatelřky bol poruřenř princřp kontradiktřrnosti konania.

14. Vo vzřahu k namietanřmu poruřeniu označenřch prřv rozsudkom krajskřho soudu ustavnř sřd predovřetkřm skřmal, ři boli dodrřzanř ustavou a dohovorom garantovanř procesnř zřruky v konanř, najmř ři bol dodrřzanř sřařovatelřkou namietanř princřp rovnosti zbranř a princřp kontradiktřrnosti konania.

15. Podstatou tvrdenia sřařovatelřky o poruřenř uvedenřch princřpov spravodlivřho konania je tř skutočnosť, ře krajskř sřd nedoručil sřařovatelřke vyjadrenie k jej podanřmu odvolaniu na zaujatie stanoviska a vo veci rozhodol bez nariadenia pojednřvania. Inř skutočnosti, ktoré by mali za nřsledok poruřenie označenřch ustavnřch princřpov, sřařovatelřka neuvřdza.

16. Z judikatřry ESLP vyplřva, ře princřp rovnosti zbranř vyřaduje, aby kařdej procesnej strane bola danř primeranř mořnosť predniestř svoju zřleřitosř za podmienok, ktoré ju nestavajř do podstatne nevřhodnejřej situřcie, neř v ktorej je jej odporca (K. c. Slovenskř republika, rozsudok zo 4. jřna 2002, ř 45). Prřvo na kontradiktřrne konanie zase znamenř, ře procesnř strany musia dostař prřleřitosř nielen predlořit vřetky dřkazy potrebnř na to, aby ich nřvrh uspel, ale i zoznřmitř sa so vřetkřmi dřkazmi a pripomienkami, ktoré boli predlořenř s cieľom ovplyvniř rozhodnutie soudu a vyjadriř sa k nim (pozri cit. rozsudok K., ř 46).

17. Ustavnnř sřd je oboznřmenř aj s rozhodnutřm ESLP vo veci H. a inř c. Slovenskř republika, ktorř vo svojej sřařnosti označila sřařovatelřka. Pri svojom rozhodovanř vřak vychřdzel zo skutkovřho stavu predlořenřj veci a ustřlenej rozhodovacej praxe ustavnřho

súdu a ESLP, ktoré sa vzťahujú na prípady skutkovo najbližšie. Vo veci sťažovateľky právne rozhodol okresný súd ako súd prvého stupňa na základe dôkazov vykonaných na verejnom pojednávaní. Po vyhlásení rozsudku sa každá strana v konaní mohla raz vyjadriť k rozhodnutiu súdu. Táto možnosť spočívala v tom, že sťažovateľka podala odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa a protistrana sa k podanému odvolaniu vyjadrila.

18. Ústavný súd považuje pre posúdenie oprávnenosti podanej sťažnosti za právne významnú aj tú skutočnosť, že vo vyjadrení k podanému odvolaniu neboli uvedené žiadne relevantné nové skutočnosti, ktoré by mali zásadný vplyv na ustálenie skutkového stavu a ku ktorým by sa sťažovateľka nemala možnosť vyjadriť už v konaní na prvom stupni. Sťažovateľka v podanej sťažnosti správne uvádza, že: *«Stotožňujeme sa s tým, že kontradiktórnosť konania nemôže prechádzať do roviny „absolútna“, t.j. konajúci súd nemá za povinnosť zasielať stranám každé vyjadrenie strán...»* K tomu ústavný súd dopĺňa, že takúto povinnosť nemá, ani keď rozhoduje bez nariadenia pojednávania v zmysle ustanovenia § 214 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“). Ak by sme pripustili opačný výklad, teda stanovenie povinnosti súdu oboznámiť druhú stranu s každým podaním bez ohľadu na jeho relevanciu, ad absurdum by mohlo dôjsť k nekonečnému reťazovitému zasielaniu vzájomných stanovísk. Konajúci súd musí prihliadať aj na ústavou a dohovorom garantovaný princíp hospodárnosti a rýchlosti konania. Ústavný súd zdôrazňuje, že krajský súd odôvodnil svoje rozhodnutie argumentmi, ktoré boli sťažovateľke známe a mala možnosť sa k nim vyjadriť.

19. Uvedené ústavne relevantné úvahy berie do úvahy aj ESLP (rozhodnutie vo veci Ekbatani c. Švédsko z 26. mája 1988). Z predmetnej judikatúry ESLP vyplýva, že konanie, v ktorom sa prerokúvavajú výlučne právne otázky, môže vyhovovať požiadavkám čl. 6 dohovoru, aj keď odvolací súd neposkytol účastníkovi konania príležitosť, aby sa mohol pred ním osobne vyjadriť. Taktiež nedostatok verejného prerokovania veci na druhom stupni možno ospravedlniť povahou konania, o ktoré ide, ak pojednávanie na súde prvého stupňa bolo verejné. Pri posudzovaní verejnosti súdneho konania na odvolacích súdoch vychádzajú štrasburské orgány ochrany práva z osobitostí každého prípadu a z povahy

otázok preskúmaných odvolacím súdom (napr. rozhodnutie Jan-Ake Andersson a Fejde c. Švédsko z 29. októbra 1991, Annuaire, č. 212-C).

20. Krajský súd v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 OSP nenariadil v konaní o odvolaní sťažovateľky pojednávanie a v okolnostiach prípadu posudzoval výlučne právne otázky prípadu. S ohľadom na citovanú judikatúru ESLP ústavný súd konštatuje, že nezaslanie vyjadrenia k odvolaniu sťažovateľky a absencia nariadeného pojednávania v konaní o odvolaní nemala dopad na zachovanie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy základného práva na verejné prerokovanie veci podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

21. Ústavný súd ďalej skúmal, či napadnutý rozsudok nie je neodôvodnený alebo arbitrárny v takom rozsahu, že by bolo možné hovoriť o sudcovskej svojvôli a porušení sťažovateľky.

22. Pri posudzovaní sťažnosti v tejto časti ústavný súd poukazuje na ustálenú judikatúru a zdôrazňuje, že pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, neprislúcha ústavnému súdu hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti (II. ÚS 1/95). Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo záväznou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

23. Sťažovateľka v podstate požaduje revíziu rozsudku krajského súdu, ktorým bola jej žaloba zamietnutá. Svoju sťažnosť opiera o dôvody, ktoré uviedla aj v samotnom

odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa. Ústavný súd po preskúmaní sťažnosťou napadnutého rozsudku, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, konštatuje, že rozsudok krajského súdu jasne a zrozumiteľne podáva výklad použitého právneho predpisu a dôvodí svoje rozhodnutie. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd nezistil nič, čo by rozsudok krajského súdu robilo ústavne neakceptovateľným. Sťažnosťou napadnutý rozsudok je vnútorne logický, nie je prejavom aplikačnej a interpretačnej svojvôle konajúceho všeobecného súdu, nie je arbitrárny a zrozumiteľným spôsobom podáva odpoveď na všetky otázky, prečo nebolo vyhovené predmetnej žalobe. Ústavný súd poznamenáva, že právo na súdnu ochranu neznamená procesný úspech sťažovateľa vo veci (podobne II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97).

24. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05). Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je teda absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. O taký prípad išlo aj v prerokovávanej veci, preto ústavný súd z už uvedených dôvodov považuje sťažnosť v časti výroku v merite veci, ktorým bol rozsudok súdu prvého stupňa potvrdený, za zjavne neopodstatnenú.

2. K výroku rozsudku krajského súdu o trovách konania

25. Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. septembra 1997).

26. Sťažovateľka v sťažnosti osobitne poukazovala na rozhodnutie krajského súdu o trovách konania, ktoré podľa jej názoru nebolo v súlade so zákonom a porušilo jej základné práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo vlastníť majetok garantované čl. 20 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

27. Na posúdenie sťažnosti v tejto časti je rozhodujúca skutočnosť, že na základe podnetu sťažovateľky podala generálny prokurátor Slovenskej republiky proti rozsudku krajského súdu vo výroku o trovách konania mimoriadne dovolanie. Konanie o mimoriadnom dovolaní je vedené na najvyššom súde pod sp. zn. 3 M Cdo 17/2010 a nebolo právoplatne ukončené.

28. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd pri prerokovaní sťažnosti vo výroku o trovách konania vychádzal z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných veciach, a to tým spôsobom, že sťažovateľ má právo sa domáhať ochrany základného práva na ústavnom súde iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy. Keďže výrok o trovách konania napadnutého rozsudku krajského súdu je predmetom preskúmania najvyšším súdom v osobitnom konaní, ústavný súd nemá právomoc rozhodnúť o sťažnosti v tejto časti. To však nezakladá prekážku *res iudicata* a nebráni sťažovateľke, aby za podmienok ustanovených zákonom o ústavnom súde napadla prípadne sťažnosťou rozhodnutie najvyššieho súdu.

29. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

30. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, resp. nedostatok právomoci, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, a to návrhu na prikázanie vo veci konať a o trovách konania, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2010